

Landstinget i Jönköpings län
Landstingets revisorer

Landstingsstyrelsen

Granskning av delårsrapport 2:2011

Landstingets revisorer överlämnar härmed granskningsrapport avseende delårsbokslutet 2:2011.

Revisorerna har tidigare framfört att möjligheten att göra en tillfredsställande granskning, enligt kommunallag och god revisionsred, förutsätter att revisorerna ges tillräcklig tid att utföra granskningsuppdraget. Vi konstaterar att problemet kvarstår även vid årets granskning. Revisorerna uppfattar dock att en dialog förs i landstingsledningen om att från och med år 2012 förändra tidplanen för behandlingen av delårsrapport 2. Detta för att förbättra förutsättningarna för revisorernas granskning och bedömning av delårsrapporten och möjlighet att, i enlighet med reglementet för landstingets revisorer, i tid lämna sitt utlåtande till styrelsen.

Syftet med granskningen av delårsrapporten är dels att ge ett underlag för bedömningen av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som landstingsfullmäktige beslutat.

Granskningen av delårsrapporten är översiktlig och därmed mer begränsad än den granskning som görs vid årsbokslutet.

Resultatet av granskningen, som utförts av PwC, framgår av bifogad revisionsrapport.

Revisorerna lämnar även en skriftlig bedömning till Landstingsfullmäktige av om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Landstingets revisorer lämnar med stöd av revisionsrapporten och en egen genomgång av delårsrapporten nedanstående synpunkter och kommentarer.

Rättvisande räkenskaper

Revisorerna bedömer att delårsrapporten avseende pensioner inte är upprättad enligt Lag om kommunal redovisning. Fullfonderingsmodellen tillämpas i stället för blandmodellen, som lagen kräver. Motiveringen till avvikelsen framgår i delårsrapporten. Resultat och ekonomisk ställning om blandmodellen istället hade tillämpas framgår inte i delårsrapporten.

Jämförelsetal saknas i balansräkningen. Motiv till denna avvikelse från Lag om kommunal redovisning saknas.

Landstinget har i budgeten för år 2010 beslutat att periodisera/snitta de finansiella kostnaderna för pensionerna på tre år. Revisorernas bedömning är att förfaringssättet avviker från vad som är god redovisningssed.

Revisorerna bedömer dock att resultatet för delårsperioden, 297 miljoner kronor, i allt väsentligt är rättvisande, utifrån de redovisningsprinciper som Landstinget i Jönköping tillämpar för pensionerna.

Revisorerna bedömer även att de föreskrifter och anvisningar som finns ger förutsättningar för att delårsrapporten ska uppfylla de krav som Lag om kommunal redovisning ställer, med undantag för pensionsredovisningen.

God ekonomiska hushållning

Finansiella mål

Landstingsfullmäktige har fastställt tre finansiella mål i budget 2011. I delårsrapporten görs en avstämning mot två av dessa. Delårsrapporten visar att landstingets finansiella resultatmål på minst 2 % av skatter och statsbidrag beräknas uppnås för år 2011, då prognosen beräknas till 2,9 %. Målet om egenfinansiering av investeringar har enligt delårsrapporten uppnåtts till 98,9%. Revisorerna delar landstingsledningens bedömning av att dessa mål därmed bör kunna uppnås under året.

Balanskravet

Resultatet för perioden är positivt och prognosen för helåret pekar mot ett överskott på 235 miljoner kronor. Resultatet enligt blandmodellen framgår inte i delårsrapporten. Prognostiserat överskott enligt blandmodellen uppgår, enligt uppgift, till 227 miljoner kronor, vilket innebär att balanskravet kommer att uppfyllas.

Mål för verksamheten

Revisorernas bedömning är att landstingets redovisning av måluppfyllelsen för angivna systemmätetal görs på ett strukturerat och pedagogiskt sätt samt att den avstämning som görs av verksamhetsmålen per augusti 2011 är realistisk.

Revisorerna konstaterar samtidigt att ett tjugotal mål/systemmätetal inte avrapporteras i delårsrapporten utan enbart i årsredovisningen.

Två tredjedelar av redovisade verksamhetsmål är uppfyllda eller delvis uppfyllda, vilket indikerar att verksamhetsstyrningen är verkningsfull. Revisorerna konstaterar samtidigt att närmare en tredjedel av målen inte uppnås. Måluppfyllelsen ligger därmed ungefärligen på samma nivå som i delårsrapport 2010:2 och i årsredovisningen för år 2010. Någon bedömning av om verksamhetsmålen kommer att uppnås för år 2011 görs inte av landstingsledningen i delårsrapporten.

I landstingsstyrelsen yttrande över revisorernas granskning och bedömning av årsredovisningen för år 2010 framkom att målen inom flera områden är högt satta och att det därför inte är självklart att dessa mål kan uppnås inom verksamhetsåret samt att det i budget för år 2012 ska tydliggöras om mål är långsiktigt eller ska uppnås under verksamhetsåret.

Revisorernas övergripande bedömning är att måluppfyllelsen för närvarande inte fullt ut är förenlig med de mål fullmäktige beslutat om.

Revisorernas bedömning är dock att det är mycket tveksamt om ett återkommande resultat motsvarande den redovisade graden av måluppfyllelse, av de av landstingsfullmäktige fastställda målen, fortsättningsvis kan bedömas vara god ekonomisk hushållning. Revisorerna understryker därmed vikten av att landstingsstyrelsen prioriterar det fortsatta målarbetet. Revisorerna avser att följa upp frågan vid träff med landstingsstyrelsen/planeringsdelegationen.

Revisorerna konstaterar att delårsrapporten inte innehåller någon avstämning eller bedömning av i budgeten angivna *övergripande strategiska mål eller strategiska mål per verksamhet*. I delårsrapporten bedöms endast måluppfyllelsen för angivna verksamhetsmål (systemmätetal). Revisorerna gjorde samma konstaterande vid granskning av delårsrapport 2:2010. I svar från landstingsstyrelsen till revisorerna framfördes dels att de övergripande strategiska målen och de övergripande målen per verksamhet inte i sig själva är mätbara utan konkretiseras i form av framgångsfaktorer och mätbara systemmätetal dels att om systemmätetalens mål nås, nås även de strategiska målen. Vilken bedömning gör landstingsstyrelsen av måluppfyllelsen av de övergripande strategiska målen, när 31 % av de mätbara målen inte är uppnådda?

Den översiktliga redogörelsens innehåll och struktur

Granskningen visar att förvaltningsberättelsen är strukturerad och följer de direktiv som landstingsfullmäktige beslutat om i budgeten. Revisorerna konstaterar att en samlad driftredovisning nu har tagits fram och ingår i delårsrapporten.

Granskningen visar att förvaltningsberättelsen uppfyller lagens krav på innehåll. En utvecklingspotential bedöms dock finnas vad avser beskrivningen av exempelvis omvärld, rapportering av sjukskrivning och redovisning av pensionsmedelsförvaltning.

Nämndernas uppföljning och prognos

På grund av de underskott som redovisas gentemot budget i flera av förvaltningarna, understryker revisorerna vikten av att landstingsstyrelsen fortsätter att vidta åtgärder, så att utvecklingen följer landstingsfullmäktiges antagna målsättningar om en ekonomi i balans.

Svar från landstingsstyrelsen

Revisorerna önskar senast 2012-01-09 svar från landstingsstyrelsen på vilka åtgärder som i övrigt planeras med anledning av granskningen.

Doris Johansson
Ordförande

Arnold Carlzon
vice ordförande

Landstingets kansli

Ekonomiavdelning

Thomas Israelsson

Landstingsstyrelsen

Granskning av delårsrapport 2:2011

Landstingets revisorer har i skrivelse 2011-10-07 redovisat sin granskning av delårsrapport 2:2011. Granskningen av delårsrapporten är översiktlig och därmed begränsad jämfört med den granskning som sker vid årsbokslutet.

Granskningen syftar till att ge underlag för bedömningen av om:

- delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed
- resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som landstingsfullmäktige beslutat

Landstingsstyrelsen får med anledning av granskningsrapporten lämna följande svar till revisorerna.

Överlämnande av delårsrapport till revisorerna

Revisorerna har tidigare framfört att möjligheten att göra en tillfredsställande granskning, enligt kommunallag och god revisionssed, förutsätter att revisorerna ges tillräcklig tid att utföra granskningsuppdraget. De konstaterar att problemet kvarstår även vid årets granskning. Revisorerna uppfattar dock att en dialog förs i landstingsledningen om att från och med år 2012 förändra tidplanen för behandlingen av delårsrapport 2.

Kommentar

Då revisorernas granskning och utlåtande av delårsrapport rimligen bör utgå från en delårsrapport som behandlats politiskt kommer rapporten att överlämnas till revisionen efter att planeringsdelegationen berett rapporten.

Tidplanen för planeringsdelegationens och landstingsstyrelsen möten för nästa år innebär att det är 14 dagar mellan mötena. Delårsrapport 2 för 2012 kommer att behandlas i planeringsdelegationen den 2 oktober 2012 och i landstingsstyrelsen 16 oktober. Överläggning med revisorerna är inplanerad 2 oktober.

Rättvisande räkenskaper

Revisorerna bedömer att delårsrapporten avseende pensioner inte är upprättad enligt Lag om kommunal redovisning. Fullfondering tillämpas istället för blandmodellen som lagen kräver. Motivering till avvikelsen framgår i

delårsrapporten. Resultat och ekonomisk ställning enligt blandmodell redovisas inte i delårsrapporten.

Landstinget har i budgeten för år 2010 beslutat att periodisera/snitta de finansiella kostnaderna för pensionerna på tre år. Revisorernas bedömning är att förfaringssättet avviker från vad som är god redovisningssed.

Jämförelsetal saknas i balansräkningen. Motiv till denna avvikelse från Lag om kommunal redovisning saknas.

Revisorerna bedömer dock att resultatet för delårsperioden, 297 miljoner kronor, i allt väsentligt är rättvisande utifrån de redovisningsprinciper som Landstinget i Jönköping tillämpar för pensionerna.

Revisorerna bedömer även att de föreskrifter och anvisningar som finns ger förutsättningar för att delårsrapporten ska uppfylla de krav som Lag om kommunal redovisning ställer, med undantag för pensionsredovisningen.

Kommentar

Landstingsstyrelsen noterar att revisorerna bedömer att anvisningarna ger förutsättningar för att delårsrapporten ska uppfylla lagens krav, med undantag av pensionsredovisningen samt att resultatet i allt väsentligt är rättvisande, utifrån de redovisningsprinciper som Landstinget i Jönköping tillämpar för pensionerna.

I enlighet med landstingsstyrelsens tidigare svar kan det övervägas om även jämförelser ska göras med motsvarande period föregående år och i så fall vad denna ökade informationsmängd förbättrar i styrningen. Då det nästan alltid finns en rad jämförelsestörande poster mellan åren så finns risk att jämförelser utan en omfattande förklarings-text blir missvisande. Vid eventuell avvikelse från Lag om kommunal redovisning kommer motiv till detta skrivas in i delårsrapporten.

God ekonomisk hushållning

Revisorerna har beträffande frågan om Landstinget har en god ekonomisk hushållning redovisat följande:

Finansiella mål

Landstingsfullmäktige har fastställt tre finansiella mål i budget 2011. I delårsrapporten görs en avstämning mot två av dessa. Delårsrapporten visar att landstingets finansiella resultatmål på minst 2 procent av skatter och statsbidrag samt egenfinansiering av investeringar beräknas uppnås. Revisorerna delar landstingsledningens bedömning att dessa mål bör kunna uppnås under året.

Balanskravet

Resultatet för perioden är positivt och prognosen för helåret pekar mot ett överskott på 235 miljoner kronor. Prognostiserat överskott enligt blandmodellen

uppgår, enligt uppgift, till 227 miljoner kronor vilket innebär att balanskravet kommer att uppfyllas.

Mål för verksamheten

Revisorernas bedömning är att Landstingets redovisning av måluppfyllelsen för angivna systemmätetal görs på ett strukturerat och pedagogiskt sätt samt att den avstämning som görs av verksamhetsmålen per augusti 2011 är realistisk.

Revisorerna konstaterar samtidigt att ett tjugotal mål/systemmätetal inte avrapporteras i delårsrapporten utan enbart i årsredovisningen.

Revisorerna konstaterar att två tredjedelar av redovisade verksamhetsmål är uppfyllda eller delvis uppfyllda, vilket indikerar att verksamhetsstyrningen är verkningsfull. Revisorerna konstaterar samtidigt att närmare en tredjedel av målen inte uppnås. Måluppfyllelsen ligger därmed ungefär på samma nivå som i delårsrapport 2:2010. Någon bedömning av om verksamhetsmålen kommer att uppnås för år 2011 görs inte i delårsrapporten. Enligt landstingsstyrelsens tidigare yttrande framkom att målen inom flera områden är högt satta och att det inte är självklart att dessa mål kan uppnås inom verksamhetsåret samt att det i budget för år 2012 ska tydliggöras om mål är långsiktigt eller ska uppnås under verksamhetsåret.

Revisorernas övergripande bedömning är att måluppfyllelsen för närvarande inte fullt ut är förenlig med de mål fullmäktige beslutat om. Revisorernas bedömning är även att det är mycket tveksamt om ett återkommande resultat motsvarande den graden av måluppfyllelse fortsättningsvis kan bedömas vara god hushållning. Revisorerna understryker därmed vikten av att landstingsstyrelsen prioriterar det fortsatta målarbetet. Revisorerna avser följa upp frågan vid träff med landstingsstyrelsen/planeringsdelegationen.

Revisorerna konstaterar att delårsrapporten inte innehåller någon avstämning eller bedömning av i budgeten angivna övergripande strategiska mål eller strategiska mål per verksamhet. I delårsrapporten bedöms endast måluppfyllelsen för angivna verksamhetsmål (systemmätetal). Detta är samma konstaterande som vid granskningen av delårsrapport 2:2010. I landstingsstyrelsens svar framfördes att om de mätbara systemmätetalens mål nås, nås även de strategiska målen. Vilken bedömning gör landstingsstyrelsen av måluppfyllelsen av de övergripande strategiska målen, när 31 procent av de mätbara målen inte är uppnådda?

Kommentar

Landstingsfullmäktige har i budget 2011 fastställt två *finansiella mål* och det är dessa som följs upp i delårsrapporten. Det tredje målet, som revisorerna lyfter avser genomsnittlig årsavkastning, fastställs inte i samband med budget utan har beslutats i finanspolicyn. Detta mål är att betrakta som ett verksamhetsmål och kommer i årsredovisningen att redovisas på det sättet.

För att revisorerna ska kunna bedöma om balanskravet uppfylls kommer det prognostiserade resultatet enligt blandmodell framgå i not i delårsrapporterna för 2012. I årsredovisning 2011 kommer blandmodellen att redovisas på samma sätt som skett i årsredovisningen sedan 2008.

Det kan först konstateras avseende *Mål för verksamheten* att revisorerna finner att Landstingets redovisning av måluppfyllelsen för angivna systemmätetal sker på ett strukturerat och pedagogiskt sätt samt att den avstämning som görs av verksamhetsmålen per augusti 2011 är realistisk. Revisorerna konstaterar att två tredjedelar av redovisade verksamhetsmål är uppfyllda eller delvis uppfyllda, vilket indikerar att verksamhetsstyrningen är verkningsfull.

En prognos över måluppfyllelsen av verksamhetsmålen vid årsskiftet kan inte göras med någon större säkerhet. Måluppfyllelsen vid tertialet ger signal om vilka områden som kräver ytterligare insatser.

Frågan om god hushållning kan anses föreligga även om inte alla mål uppnås är komplex då målen för styrning måste vara tillräckligt utmanande. Landstingsstyrelsen har i budgetarbetet för 2012 prövat om det är rimligt att för vissa mål beskriva att dessa är långsiktiga och inte ska uppnås under verksamhetsåret. Landstingsstyrelsen har funnit att ett sådant förfaringsätt innebär risk för att styrningen inte blir lika kraftfull och har därför valt att inte göra en sådan målbeskrivning. Detta innebär att det även för 2012 kan finnas mål som inte uppnås utan att det för den skull föreligger brist i krav på god hushållning. Speciellt gäller detta mål där Landstinget i jämförelse med andra landsting ligger väl till.

Landstingsstyrelsen kommer att pröva förutsättningarna för en återrapportering kring respektive strategiskt mål.

Förvaltningsberättelsens innehåll och struktur

Granskningen visar att förvaltningsberättelsen är strukturerad och följer de direktiv som Landstingsfullmäktige beslutat om i budgeten samt att innehållet uppfyller lagens krav. Revisorerna konstaterar också att en samlad driftredovisning nu ingår i delårsrapporten.

En utvecklingspotential bedöms finnas vad avser beskrivningen av omvärld, rapportering av sjukskrivning och redovisning av pensionsmedelsförvaltning.

Kommentar

Landstingsstyrelsen noterar att revisorerna anser att förvaltningsberättelsen är strukturerad och uppfyller lagens krav på innehåll.

Delårsrapporter behandlas i KRL 9 och här görs ingen detaljreglering av innehållet eller utformningen. Kansliet har dock inlett arbetet med utökad rapportering av sjukskrivning.

En översyn kommer även ske inom området omvärldsanalys.

När det gäller att redovisning av pensionsmedelsförvaltning inte följer rekommendation 7:1, så beror det på att denna rekommendation avser information i årsredovisningen. I Landstingets årsredovisning lämnas information enligt denna rekommendation. I delårsrapporten redovisas finansnettot samt den genomsnittliga årsavkastningen enligt marknadsvärde av de finansiella tillgångarna.

Förvaltningarnas uppföljning och prognos

Revisorerna understryker vikten av att landstingsstyrelsen fortsätter att vidta åtgärder så att utvecklingen följer landstingsfullmäktiges antagna målsättningar om en ekonomi i balans, med de underskott som redovisas gentemot budget i flera av förvaltningarna som grund.

Kommentar

Kontinuerlig dialog förs med förvaltningar om åtgärder för att uppnå de mål som landstingsstyrelsen lagt fast i respektive förvaltnings styrkort.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att till Landstingets revisorer överlämna föreliggande skrivelse som svar på revisorernas granskningsrapport.

LANDSTINGETS KANSLI

Agneta Jansmyr
landstingsdirektör

Stefan Schoultz
ekonomidirektör

Planeringsdelegationen §§ 179-198

Tid: 2012-12-06, kl 09:00-11:55

Plats: Landstingets kansli, sal A

§ 193 *Granskning av delårsrapport 2:2011 – förslag till*
Dnr *yttrande*
LK11- Föreligger förslag till yttrande på ovan rubricerade
0564 granskning.

Beslut

Planeringsdelegationen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att till Landstingets revisorer överlämna föreliggande skrivelse som svar på revisorernas granskningsrapport.

Utdrag: Landstingsstyrelsen

Vid protokollet

Siw Kullbergh

Justeras

Håkan Jansson

Rätt utdraget,
Intygar

Anneli Andersson